

en of ik er wel goed mee op kan schieten en me bij hen thuis voel.

En dan staan er eenheidsapostelen op, die heel defatistisch zich bij den huidige stand van zaken neer gaan leggen. Die prediken: ze ZIJN er nu eenmaal, al die groepjes, en het is een onmogelijkheid, om al die systeemjes tot de ééne leer der Schriften terug te voeren, want niemand is bereid, zijn „standpunt“ op te geven of zelfs ook maar op grond van Schriftargumenten een wijziging in zijn „standpunt“ aan te brengen. Ze zeggen allemaal: wij denken er zó over, of zus, en daar blijven we bij; de haan van ons groepje zal tóch koning kraaien. Ze zijn er nu eenmaal, al die groepjes, en daar verandert men niets aan, maar..... laten al die groepjes elkander toch verdragen. En laten al die groepjes met elkaar, o neen, niet in werkelijkheid tot een Schriftuurlijke eenheid worden, maar laten al die groepjes met elkaar nu eens nèt gaan doen, alsof ze één ZIJN. Laten we elkanders „standpunten“ respecteren, en laten we niet vragen: WAT we nu eigenlijk leeren, en met WELK BROOD wij de schapen voeden, maar laten we nu allen met elkaar eens een week lang het graf van Paulus gaan versieren!

Maar Paulus zelf wijst een anderen weg naar de genazing en naar de eenheid. De critiek van de Apolosgroep werpt hij heel ver van zich, en den lof van de Paulusgroep gooit hij zoo mogelijk nog verder weg. En Paulus leert den Corinthiërs weer dit, dat het niet gaat om den mán, die predikt, maar om de léér, die hij predikt. En dat het er niet om gaat, dat ge zelf een „systeem“ vormt, een gedachtenkring, vanwaaruit ge zelf de beste oordeelt, en de anderen op een laag plaatsje zet, dat ge zoo zelf over de ruggen en de schouders van de anderen heen omhoogwerkt, — maar dat het er om gaat, dat ge de léér van Jezus Christus aanhangt, en dat ge, als ge eenmaal tot het geloof van die leer zijt gekomen, dan ook voortziet heel uw leven aan die leer onderwerpt, en naar die leer gaat reformeeren, prijsgevend alles, wat met die leer in strijd komt.

Dan zegt Paulus tot de Corinthiërs dit: Zoo, dus jullie zijn allemaal aan een eindpunt gekomen? Jullie hebben allemaal je geestelijke schapjes op het droge? Je hebt een „standpunt“ bereikt, waarvan je niet bereid bent, ook maar één trede af te stappen? Ge zweert bij dat „standpunt“ en vandaaruit veroordeelt ge ieder ander? Hoogstens zijt ge nog bereid, uit een zekere wereldsche verdraagzaamheid en vriendelijkheid de „standpunten“ van de anderen te respecteeren, en zoo bij gelegenheid eens net te doen, alsof ge allemaal één zijt? Dan wijs ik u, waar de wórtel van

het kwaad zit. En die wortel, die zit hier, dat ge allemaal net doet, alsof de oordeelsdag van Jezus Christus al is aangebroken. Want ge doet maar net, of u vandaag al het óordeel in handen is gegeven. En als de oordeelsdag daar is, dan beteekent dat dit, dat het eindpunt bereikt is, dat we gearriveerd zijn in het eeuwige leven, waar dus niets meer aan ons verbeterd of gereformeerd moet worden. Als de oordeelsdag daar is, dan beteekent dat dit, dat dan alle ontwikkeling en voortgang, dat dan heel het proces van heiliging en bekeering en voortgaande reformatie is afgelopen en beëindigd. En nu nemen jullie een air aan, alsof Jezus Christus vandaag reeds u het oordeel in handen heeft gegeven. Ge gedraagt u als gearriveerden, die het eindpunt van alle wijsheid en heiligmaking hebt bereikt, en aan wie niets meer verbeterd kan worden. Maar daarmee hebt ge van den oordeelsdag van Jezus Christus, die nog in de toekomst ligt, een menschenlijke oordeelsdag gemaakt in het heden. En omdat dat een menschenlijke oordeelsdag is, die vonnis velt naar menschenlijke maatstaven, naar de maatstaven van het eigen „standpunt“ en het eigen „systeem“, daarom kan mij al jullie ge-oordeel niets schelen, of ge mij nu prijst of laakt. Want mijn rechtens zijt gij niet, maar dat is Jezus Christus; en HIJ stelt het oordeel nog wat uit; HIJ is tenminste nog steeds niet op de wolken verschenen. En omdat jullie je menschenlijke oordeelsdag al hebben aangericht, daarom hebben jullie aan alle voortgaande heiliging en reformatie de pas afgesneden.

En als Paulus zoo de Corinthiërs aanspreekt, wel, wat doet hij dan anders, dan daar in Corinthé den weg openbreken voor de voortgaande reformatie? Want, zoo zegt hij, zoolang Jezus Christus nog geen oordeelsdag komt houden, zoolang is het de tijd nog niet, om oordeelsdag te houden. Zoolang is het alleen maar de tijd, om verder te komen, om toe te nemen in kennis der Schriften en in terugkeer tot de kennis der Schriften. Want zoolang kan niemand doen, alsof hij met zijn „systeemje“ en zijn „standpuntje“ het eind van alle ontwikkeling bereikt heeft, en alsof zijn „standpuntje“ geen tegenspraak kan velen. Zoolang moet iedereen maar openstaan voor in de Schrift geformeerde critiek, en aan zulke critiek zich onderwerpen, en zijn standpunt herzien, ook al zou u dat wat kosten. Zoolang moet niemand zich maar vastbijten en zich vast laten roesten in dat kleine beginnel, dat hij bereikt heeft, en de voortgang der bekeering daarmee botweg weigeren. Zoo breekt Paulus in Corinthé den weg open voor de voortgaande reformatie.

J. F. DE WEGER.

Gods sacramenten zijn altijd volkomen en waarachtig

We willen nu de bespreking van de paulinische uitspraken omtrent de sacramenten, zooals we die, met Calvin als gids, in de voorgaande artikelen gaven, met dit slotartikel beëindigen.

Wel zijn er nog meer woorden in de brieven van Paulus, waarin hij rechtstreeks of zijdelings over de sacramenten spreekt, maar zij leveren voor ons onderwerp geen nieuwe gezichtspunten op.

Zoo schrijft Calvin bijvoorbeeld bij 1 Kor. 12:13: „Want ook zijn wij allen door één Geest tot één lichaam gedoopt“, —, dat Paulus hier spreekt over den doop, zooals deze door de genade des Geestes bij de geloovigen krachtig is. Want de doop is wel voor velen niet meer dan een letter, een teeken zonder vrucht, maar de geloovigen ontvangen met het sacrament de „zaak“. Dat wil dus zeggen: het volle heil. Onmiddellijk na deze uitspraak verzekert Calvin dan weer, dat, indien men op God let, dit altijd waar is, dat de doop de inlijving in het lichaam van Christus is, omdat God in den doop niets afbeeldt dan wat HIJ bereid is te vervullen. Deze vervulling geschiedt evenwel alleen dan, als wij in staat zijn om te ontvangen — namelijk door het geloof — wat God in den doop afbeeldt¹⁾. Maar óf deze doop „vervuld“ wordt of niet, verandert aan zijn „wezen“, zijn „natuur“, zijn „inhoud“ natuurlijk niets.

Bizonder duidelijk is ook wat Calvin schrijft in zijn verklaring van Titus 3:5: „Hij heeft ons zalig gemaakt..... door het bad der wedergeboorte“. Volgens Calvin spreekt Paulus hier over de wijze waarop God zijn genade aan de zijnen mededeelt. Aangezien deze mededeeling van zijn genade gedeeltelijk óók door den doop geschiedt, spreekt Paulus in dit verband, nu hij aantoonen wil hoe de genade van God aan ons verschenen is, terecht ook over den doop. Het redebeleid van den apostel is dan aldus: God heeft ons zalig gemaakt door zijn barmhartigheid, van welke zaligheid HIJ ons een teeken en pand gaf in den doop, ons opnemend in zijn kerk en inlijvend in het lichaam van Zijn Zoon. De apostelen hebben nu de gewoonte aan het felt, dat God de sacramenten zóó heeft gegeven, het bewijs te ontleenen om aan te toonen, dat de „zaak“, dus het heil in Christus, in die sacramenten werkelijk afgebeeld en verzegeld wordt. Want dit beginsel moet naar hun overtuiging bij de geloovigen onwrikbaar vaststaan, dat God niet een spel met ons speelt door middel van inhoudloze teekenen, maar

dat HIJ door zijn kracht werkelijk in ons tot stand brengt, wat HIJ ons door het uiterlijke teeken van den doop toont²⁾. Omdat nu de zaken zóó staan wordt de doop terecht het bad der wedergeboorte genoemd.

Wie nu de door den doop aangeduide zaak — d.w.z. het heil in Christus — en het teeken van den doop, — d.w.z. de besprenging met het water — zóó aan elkaar verbindt, dat hij eenzijdig het teeken niet ijdel en krachteloos maakt en anderzijds ook niet, om het teeken te prijzen, aan den Heiligen Geest ontrooft wat alleen Diens werk is, n.l. het tot zaligmakend effect leiden van het ons bedienende sacrament — die vat de kracht en het gebruik der sacramenten goed!

Nu is het zeker, dat de ongelovigen door den doop niet afgewasschen noch wedergeboren worden. Maar desalniettemin behouden de sacramenten, voor zover het God betreft hun kracht! Want hoezeer de goddeloozen Gods genade ook versmaden, die wordt hun in den doop toch aangeboden³⁾.

Omdat nu de „zaak“, de „beteekende zaak“, n.l. het heil in Christus, ja, Christus en al zijn weldaden, aan allen die het sacrament ontvangen ernstig wordt „toegereld“, „voorgehouden“, „aangeboden“, „gegeven“, daarom moet die „zaak“ ook altijd „in“ het sacrament aanwezig zijn!

Het is, zooals men ziet, altijd weer hetzelfde, neen, niet vervelende, maar wel zeer blijde lied: de door God ingestelde en naar zijn ordinantiën bedienende sacramenten hebben altijd denzelfden „inhoud“, dezelfde „kracht“, dezelfde „waarachtigheid“, dezelfde „waarheid“, dezelfde „onbedriegelijkheid“, kortom: dezelfde „volkomenheid“.

In zijn Institutie formuleert Calvin deze geweldige, oneindig troostrijke, maar tegelijk ook oneindig ernstige waarheid aldus: „Dit is de volkomenheid (of: ongeschondenheid) van het sacrament, welke de geheele wereld niet kan schenden, dat het vleesch en het bloed van Christus even waarlijk den onwaardigen gegeven wordt als Gods uitverkoren geloovigen. Maar tegelijkertijd is ook waar, dat, evenals de regen, wanneer hij op een harde rots neervalt, wegvloeit, omdat er geen gelegenheid is in den steen door te dringen,

¹⁾ Quia principium illud valere debet inter pios, Deum non inanibus nobiscum figuris ludere, sed virtute sua intus praestare quod externo signo demonstrat.

²⁾ Tametsi autem neque abluuntur baptismo impii, neque renovantur, nihilominus vim istam quod ad Deum retinet; quia utcumque Dei gratiam respuant, illis tamen offertur.

zoo ook de goddeloozen door hun hardheid Gods genade verdrijven, zoodat die in hen niet doordringt.“⁴⁾

•

Wat nu Calvin met zooveel taaiheid en kracht omtrent de sacramenten heeft gepredikt, is ook in de gereformeerde belijdenisschriften opgenomen en alzoo in de gereformeerde kerken als leer der Heilige Schrift erkend en aanvaard.

Om dat aan te toonen wil ik allereerst op den Catechismus van Calvin wijzen, welken hij in 1542 uitgaf. Deze werd immers spoedig tot een officieel belijdenisschrift aanvaard. Volgens art. 7 van de Kerkenordening van 1561 moesten namelijk alle geneefsche predikanten beloven zich bij hun prediking en onderwijzen aan de in dezen catechismus ontwikkelde leer te zullen houden⁵⁾. En zooals bekend is kreeg deze catechismus in de fransch sprekende gereformeerde kerken ongeveer dezelfde betekenis als de Heidelberger in de duitsche en nederlandsche.

Wanneer in dezen catechismus over de sacramenten gesproken wordt, stelt Calvin o.a. deze vraag:

Maar welke zekerheid omtrent Gods genade jegens ons kunnen ons de sacramenten geven, daar toch zóo wel de goeden als de boozen ze ontvangen?

Het antwoord op deze vraag luidt:

Hoewel de ongelovigen en de boozen de genade, die hun door de sacramenten wordt aangeboden voor zover dat hen betreft om zoo te zeggen te niet doen, zoo volgt daar toch niet uit, dat de eigenaardigheid der sacramenten niet zou zijn, dat zij de genade Gods aanbieden. De sacramenten behouden hun kracht en natuur⁶⁾.

Een poosje later wordt t.o.v. den doop gevraagd: Maar kent gij aan het water nog een andere betekenis toe dan alleen deze, dat het een afbeelding is? Deze vraag ontvangt als antwoord:

Het is op zulk een wijze een afbeelding, dat tegelijk de waarheid (dat wil dus zeggen: de vergeving der zonden en de vernieuwing des levens) daaraan verbonden is. Want God bedriegt ons niet als HIJ ons zijn gaven belooft. Daarom is het zeker, dat én de vergeving der zonden en de vernieuwing des levens ons in den doop aangeboden en door ons ontvangen worden⁷⁾.

Dat is wel een zeer krasse uitspraak!

Ann ALLE doopelingen wordt dus volgens dezen Catechismus de vergeving der zonden en de vernieuwing des levens aangeboden. En die twee weldaden worden ook in dien doop door ALLE doopelingen ontvangen!

Op deze wijze wordt wel zeer duidelijk en concreet tot uitdrukking gebracht, dat Gods sacramenten altijd denzelfden vollen, rijken „inhoud“ hebben en dat deze in den doop naar ALLE doopelingen toekomt, aan hen ALLEN gepresenteerd wordt, en in den doop — of anders gezegd: sacramenteel — aan hen ALLEN wordt geschonken.

Op de laatste genoemde vraag volgt onmiddellijk deze:

Wordt deze genade ook in allen zonder onderscheid vervuld?

Het antwoord hierop luidt:

Neen, want velen versperren haar door hun verdorvenheid den weg en bewerken zoo, dat zij voor hen ijdel is. Alzoo ontvangen alleen de geloovigen de vrucht van den doop. Maar dientengevolge gaat toch niets van het wezen van het sacrament verloren⁸⁾.

Op wel zeer duidelijke wijze leert zoo de geneefsche catechismus de altijd in tact blijvende, onschendbare volkomenheid der sacramenten.

•

In de Nederlandsche Geloofsbelijdenis vinden we deze leer eveneens.

We lezen namelijk in art. 35: „Voorts, hoewel de sacramenten met de beteekende zaken tezamen gevoegd zijn, zoo worden zij nochtans met deze twee zaken niet door allen ontvangen. De goddelooze ontvangt wel het sacrament tot zijn verdoemenis, maar hij ontvangt niet de waarheid van het Sacrament, gelijk als Judas en Simon de toovenaars beiden wel het Sacrament ontvingen, maar niet Christus, die daar-

⁴⁾ Institutie, IV, 17, 33. Vertaling Sizoo.

⁵⁾ Aussi pour éviter tous dangers que celui qu'on veut recevoir, n'ait quelque mauvaise opinion, il est requis qu'il proteste de tenir la doctrine approuvée en l'Eglise, sur tout selon le contenu du Catechisme. Opera Omnia, X, 93.

⁶⁾ We volgen hier den franschen en den latijnschen tekst: Combien que les incrédules et méchans anéantissent la grâce qui leur est présentée par les Sacraments, si n'en suit il pas que la propriété d'iceux ne soit telle — Non tamen propterea efficiunt (sc. impii), quin sua vis et natura sacramentis maneat. Opera Omnia, VI, 113, 114.

⁷⁾ Sic figuram esse sentio, ut simul annexa sit veritas. Neque enim, sua nobis dona pollicendo, nos Deus frustratur. Proinde et peccatorum veniam, et vitae novitatem offerri nobis in baptismo, et recipi a nobis certum est. — Fransch: Parquoy il est certain qu'au Baptême la remission des pechez nous est offerte, et nous la recevons. Id. 117, 118.

⁸⁾ Multi dum illi sua pravitate viam praeccludunt, efficiunt ut sibi sit inanitas. Ita non nisi ad fideles solos pervenit fructus. Verum, inde nihil sacramenti naturae decedit. Id. 119, 120.

door betmedegode

Uitdrukmenten zijn. Die Ze zijn er nu eenmaal, al die groepjes, en het is een onmogelijkheid, om al die systeemjes tot de ééne leer der Schriften terug te voeren, want niemand is bereid, zijn „standpunt“ op te geven of zelfs ook maar op grond van Schriftargumenten een wijziging in zijn „standpunt“ aan te brengen. Ze zeggen allemaal: wij denken er zó over, of zus, en daar blijven we bij; de haan van ons groepje zal tóch koning kraaien. Ze zijn er nu eenmaal, al die groepjes, en daar verandert men niets aan, maar..... laten al die groepjes elkander toch verdragen. En laten al die groepjes met elkaar, o neen, niet in werkelijkheid tot een Schriftuurlijke eenheid worden, maar laten al die groepjes met elkaar nu eens nèt gaan doen, alsof ze één ZIJN. Laten we elkanders „standpunten“ respecteren, en laten we niet vragen: WAT we nu eigenlijk leeren, en met WELK BROOD wij de schapen voeden, maar laten we nu allen met elkaar eens een week lang het graf van Paulus gaan versieren!

Maar als iets zo in een bijten nog m sacramen niet bij a De goddel bediend, het Sacra Sacramen zaligmake De god waarachtig v a n g t. t. „waarheid men kan worden. I ongelovig „beteeken Ze komt n eenige wa daad ook het brood het sacra „waarheid niet ontva van het s ment af e „naakte t ment brer menis.

Ten slo En wel die in Ma die in Ma geloofsop in den b als van d In art. Christus' „Intusse menten n waardighe naar de v kennen d menten

9) In der officieelen goddelooze menis, ma sacrament. De beide met De fransch en is daard goddelo maar hij „ait) de wa 10) Agne lide vel ve

We will het woore geven in s Bosch in van 17 M.

1. Een bezig houc lei theolog levend kuy leerde twe wetenscha den waren schapp de kerk zij logische w hebben. D en nu leef van Linde niet doen.

Ik vrees het te kur 2. Dat manier vs voerd, doc schrijvers meerdere met een